

Te Peretitenira'a No Porinetia farani

PIHA PUTURA'A PARAU 'API Mahana maha 15 nō tenuare 2020

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Te faaô faahouraa 'i te mau mâa tupu 'i roto 'i te PPN

'Ia â au 'i te mau tauuiiraa tarifa 'o te mâa tupu, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e faaho'i mai te mâa tupu 'i roto 'i te 'âpaparaa 'o te PPN nō te hi'opoaraa ia 'e te tape'araa 'i te moni hoo 'i raro 'i te faito tano.

Nâ roto 'i teie faaotiraa 'e 'oi'oi noa te toparaa 'i ni'a 'i te faito 'e 5% 'inaha 'e 'ore ato'a te TVA 'e te faaho'iraa 'i te tarifa tapihoo 'i raro 'i te faito 120 toata 'i te kiro tomati, e 'e 35% nō te tahi atu huru mâa tupu.

Nâ roto 'i teie rave'a, 'ua hinaaro te Faatereraa fenua 'i â nehenehe a'e 'i te huiraatira hepohepo 'e 'amu tamau ato'a 'i teie huru mâa, nâ reira te huiraatira 'o te mau Motu.

Faa'ohiparaa ture 'i ni'a 'i te Bingo

'I muri mai 'i te faaueraa mana 'o te ture Fenua nō te 5 ra 'o titema 2019 nō ni'a 'i te faa'ohiparaa 'i te pereraa Bingo, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te faa'ohiparaa ture 'o te perêraa Bingo, 'ô te faa'ohipahia 'i te 1 'o fepuare nei.

Nâ te piha 'o te 'imiraa faufaa (DGAE) 'e farii mai 'i te mau aniraa 'a te mau taatiraa, 'aore râ 'i te piha 'ohipa 'a te Hau nō te mau taamotu tei reira ato'a te mau parau mana faa'î titauhia.

Haamanaraa 'i te 'opuaraa tuhaa tairoto pâruru ZPR Huahine 'e Rahui Patere.

Nâ roto 'i te îtiraa mai te hotu moana 'i roto 'i te mau tairoto, 'ua faaoti 'e rave rahi 'oire 'i Porinetia nei 'e haamau 'i te faahoturaa taraire nō te pâruru 'i te mau hotu.

'Ua faaoti mana te 'Apooraahau 'e pâruru 'e piti tuhaa tautai (ZPR) :

- « Rahui nō Patere » 'i Tahiti, 'i te 'oire 'o Papara, 'i te PK 32 'e 33 'i te vâhi pii noahia Petit mousse, tei te 'aanoraa 166 tâ, 'o te piti teie 'i Papara 'e te 14 raa ZPR 'i Tahiti.

- ZPR de Puohine 'i Raiatea, tei te 'oire 'o Taputapuatea, tei te 'aanoraa 'e 734 tâ, 'o teie te matameha'i 'i Raiatea.

Teie mau râhui 'o tei 'ohipahia mai 'e rave matahiti, rave 'âmuihia 'e te huiraatira iho 'o teie mau mataeinaa, nô te pâruru ihoâ 'i te patere mâa 'â ratou nei. 'Ua haamauhia te mau faatureraa nô te faa'aere faahouraa 'i te hotu moana 'o tei tautai tamau noahia nei, mai te paapaa 'e te 'oura miti 'i Raiatea.

Nô te tâato'araa 'o te mau ZPR, nâ te hô'ê tomite ti'ahia mai 'e te taata huiraatira iho 'e te mau ti'a 'o te totaiete tivira, râtou 'o tei faa'ite pâpû 'i te hinaaro 'o te Fenua 'i â tere mâite te ti'aarua 'â te Fenua-'Oire-Huiraatira 'i te hotu moana.

'Ua fârii poupou te 'Apooraahau 'i teie mau 'opuaraa 'o tei ô mai 'i roto ihoâ 'i te mau hinaaro 'o te Fenua 'i â ti'a rahi mai te ZPR 'i ni'a 'i â Porinetia nei.

'Iritiraa 'i te hô'ê piha Notera 'i Taravao

Nâ roto 'i te maraaraa 'o te 'imiraa faufaa 'itehia nô nâ matahiti 'e toru râterehia mai, 'ua maraa atu-â te 'imiraa faufaa 'â te mau taiete nâ reira 'â te taata noa.

'E mea nâ roto 'i teie matuturaa 'i fârii ai te 'Apooraahau 'i â ti'a mai 'e piti piha notera 'âpî 'i 2018 ra, hô'ê 'i Raiatea 'e hô'ê 'i Pirae.

Nô te pâhono 'i te hinaaro tuutuu 'ore 'â te huiraatira 'ô Tahiti nei tô Tairapu ihoa râ, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 'i te parau faati'a 'i â matara hô'ê piha notera 'i Taravao, 'ua piri atu ia te titaaraa ohipa fenua nâ teie huiraatira 'e tae roa 'i te fenua 'Aihere.

Tauturu nô te fatu mai 'i te ratio parauparau

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te tauturu moni 'i ni'a 'i te faito 'e 2 122 125 toata, nô te hoo mai 'i te mâtéria ratio parauparau nâ te feiâ toro'a tautai.

Faanahonahoraa fenua 'â te 'oire 'ô Paea

'Ua haamana mai te 'Apooraa 'oire 'o Paea 'i te tarena mâtâmua nô te faanahoraa fenua 'i 2006 ra. Te 'opuaraa faanaho 'i te 'oire 'i â tu'ati 'e te oraraa 'ô teie tau, 'ua faatae mai na te 'oire 'i te aniraa 'i te Hau Fenua 'i â hi'o faahou mai 'i te faanahonahoraa 'i mê 2011. 'i 2017 'ua rave te Fenua 'i te faotiraa mana nô te reira tapura 'ohipa 'o tei ravehia mai 'e te DPLG 'e piha 'ohipa nâ te Hau.

Haamanahia 'e te 'apooraa 'oire 'i te 9 'ô titema 2019, haamanahia 'e te 'Apooraahau. Te mau faotiraa 'âpî :

- Te toro 'e te tâtâ'iraa 'i te mau aroa ;
- Te faataaraa 'i te mau fenua paturaa fare ;
- Te haamauraa 'i nau faa 'e piti nô te pâruru 'i te manu, ohipa 'amuihia 'e te taatiraa « manu » ;
- Te tororaa purumu pâruru 'i te mau vâhi haruharuraa pape mâ 'a te 'oire ;
- Faataaraa 'i te mau fenua faati'araa taiete 'imiraa faufaa nô te faahotu 'i te ti'araa ohipa ;

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- Faataaraaraa fenua nô te patu 'i te fare ohipa tau poto nô te mau taiete 'âpî 'i roto 'i te 'oire iho ;
- Te faitiraa mai 'i te mau tuhaa 'oire nô roto 'i te faa'ohieraa 'i te ture ;
- Fâriiraa 'i te mau paturaa nohoraa teitei hô'ê tahua nô te pâruru 'i â tupu te vaipu'e ;
- 'Ia tai'o pâpûhia te rahiraa tuhaa parahihia 'e te taata nô te haamaita'i 'i te 'opereraa pape ;
- Faanehenehe 'i te mau fenua mou'a nô te mau paturaa fare 'i â ti'a mai te faahoturaa taraire ;
- Faataa te tahi tuhaa îti 'i te menema tahito nô te patu 'i te fare tâninaraa tino pohe ;
- Faataa 'i te fenua nô te mau haatu'aro 'e te faa'ana'anataeraa râtere 'auahaati 'i te marae Arahurahu ;
- Faataa 'i te fenua tahatai, 'i nau 'ôti'a 'e piti 'o te 'oire nô te huiraatira ;
- Haamau 'i te 'opuaraa arati'a 'i rotopû 'i te mau aroa puhaparaa 'i â 'ohie te hahereraa taata ;
- Haamau haere 'i te vâhi parahirahiraa nô te huiraatira nô te roaraa 'o te hititai ;

Nâ teie mau parau mana 'e nehenehe ai 'i te 'oire 'o Paea 'e faaineine 'i tâ na faahoturaa 'e te faahereherera 'i te 'aia natura tu'ati atu 'e te huiraatira.

Te vairaa 'o te hâpiiraa toro'a 2019 tarena 2020 'â te SEFI

'Ua vauvau te faaterehau 'o te Ohioa, 'i mua 'i te 'Apooraahau, te vairaa 'o te SEFI nô 2019 'e te tarena hâpiiraa nô 2020.

Te vai nei 'ê maha tauturu nô te 'apee 'i te feiâ 'e 'imi nei 'i te ohipa nô roto 'i te arata'iraa 'a te SEFI. Te mau tarena hâpiipiiraa toro'a faaineine 'amuihia 'e te (MEDEF, CPME, nô roto ato'a 'i te huru 'o te mau aniraa ohipa. Te rohi ato'a nei te CFPA 'e te DGEE nô te rênî hâpiipiiraa toro'a.

Nô te faatupu 'i te mau hâpiiraa, nô te piha ia ate hau 'e tâ te tivira 'e faatere, mâ'itihia 'ia au 'i te piiraa tata'u 'a te SEFI. Te tapura faufaa faataahia nô te tarena 2019, 'e 431 387 955 toata.

'Ua nao'ahia 'e 2241 taata 'imi ohipa 'e 'o tei apee'ia 'i 2019.

Nô 2020, 'e 789 taata 'imi ohipa tei tarenahia. Tarena teie 'i â au 'i te numera 'o 2019, mâ te numera ato'a râ 'i te mau aniraa 'âpî 'â te mau rima ohipa.

Te ohipa nei te SEFI nô roto 'i te mau aniraa mau 'o te hâpiiraa toro'a, te faataa ato'a nei 'i te mau faarava'iraa 'ite toro'a, 'e te mau hâpiiraa tôro'a parau 'e fatu mai 'i te parau tu'ite. 'Ua patuhia te mau tarenaraa 'i â au 'i te mau toro'a ani rahihia haamauhia 'e te ture ROME.

Te vairaa 'ô 2019 'e te tarena 2020 'â te CFPA

Vauvauraa parau 'a te faaterehau 'o te ohipa, te vairaa ohipa 'â te CFPA nô 2019 nô reira te tarena hâpiiraa 2020.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'I 2019, 'ua rahi atu te 'ohipa hâpii 'a te CFPA nâ roto 'i te mau aniraa rau 'â te Fenua.

'I roto 'i te rururaa 'â te apooraa faatere nô fepuare 2019, 'e rave rahi fâ 'o tei haamauhia, nô te haamaita'i anei 'i te manuiaraa 'i roto 'i te mau tata'uraa 'e te ô atu 'i roto 'i te ohipa. Te tuharaa mai teie :

- Te manuia 'i roto 'i te mau tata'uraa : te fâ titauhia 'e 90% nô teie taime tei te faito 'e 86,63%.
- Tei ô 'i ni'a 'i te ohipa : 'e 72% te fâ titauhia na ho'i 'e 60%, 'ei tihepuraa CDD 'e CDI tei numerahia mai. 'e 43% hau 'ei mau tihepuraa faa'âpî 'i 2019. 'ei mau numera ohipahia mai 'iâ au 'i te 'imira ohipa 'a te feiâ 'imi ohipa.

Nô 2020, 'ua faa-au te hâpiiraa nei 'e hâpii 'e 919 taata, 'e 400 'e faiâ 'imi ohipa 'e 519 'e mau CAE PRO, hau atu 'e 228 « tauturu fetii », faataahia 152 parahiraa nô te fiâ parahi nei 'i roto 'i te oraraa fifi. Tai'o ato'ahia 'e 40 ti'araa ohipa nô te hâpii.

'I tenuare 2020 raa ra, 'e fatu mai te CFPA 'i te moihaa rorouira 'âpî pihia « METIS », hâmanihia mai 'e te AFPA. 'e nehenehe 'i te feiâ piahia 'e titau 'i te hâpiiraa nâ te atea. Faataahia 'e 4 773 200 toata nô fatu 'i teie rave'a roro uira.

Te 'opua ato'a nei te CFPA 'e faatupu 'i te piha hi'opo'a 'i te mau hâpiipiiraa. Nô teie 'opuaraa titauhia 'e hâpii 'e piti taata, nô te hi'opo'a 'i te ohipa 'e te tereraa 'o te hâpiipiiraa 'e te numareraa 'i te mau faito 'ite 'o te hâpiiraa. Nâ te reira 'e haapâpû 'i te maita'i 'o te hâpiiraa 'e horo'ahia nei.

'I 2019, 'e rave rahi tutavaraa 'i ravehia mai 'e te CFPA. 'e rahi atu-â tâ na 'ohipa nô 2020, 'e mana'o tae râ tô na nô te tapapa 'i te mau fâ tonohia mai nô te haamaita'i 'i te 'ite ohipa 'i Porinetia nei.

Te hepetome 'ô te mâa 'i te Apooraa huitoofâ mai te 28 tae atu 'i te 30 'ô tenuare

'E faahanahanahia te mâa tahiti 'e te mau motu 'i te hepetoma 'ô te mâa 'e tupu 'i te 28 tae atu 'i te 30 'ô tenuare nei 'i te 'Apooraa huitoofâ, 'i Pari. 'I roto 'i te fare tâtâraa 'ô te 'Apooraa teie ohipa 'e tupa ai 'i te roaraa 'e toru mahana, nâ te raatira utuutu 'o te fenua nei, Yves Dhieras, e 'e toru piahia nô te hâpiiraa toro'a utuutu 'o te fenua nei.

'E faaineine mai râtou 'i te mâa tumu 'ô te fenua nei nô te rahiraa 150 merêti. 'ê tae ato'a atu te mau tiare tâpû nô te fenua nei, nô te faanehehe 'i te mau 'iri tâmaaraa.

Faataa ato'ahia hô'ê piha rahi, faanehehe mâ'ohihia : 'i-au 'i te mau 'û 'o Porinetia, 'e 'o te fârii mai 'i te mau hotu tumu 'ô te fenua nei, 'e pata ato'ahia mai te mau rîpene hoho'a ra « Faahotu » nô Porinetia, nâ reira te mau tao'a rima'î, 'ê 'âmui ato'a atu tô te piha rautea nô te faa'ite 'i tâ râtou 'ohipa 'e te turamaraa 'i te 'ohipa faa'apu 'i Porinetia nei, turuhia teie tere 'e te Peretiteniraa 'o te Fenua, te faatereraahau 'o te faa'apu, te pû nô te vanira Tahiti, Air Tahiti Nui, 'e te fare pia nô Tahiti, te fare hâmani 'ava 'a Moux, manao Tahiti 'e te fare hamni mon'i pîpî Heiva.

Te tere nô te Faa'iteeraa mâa faa'apu 'i Pari 'i te 22 'ô fepuare tae atu 'i te 1 'ô mâtî

'E fâreireira matahiti teie nâ te feiâ faa'apu 'ô te ao nei, 'ê tupu 'i Pari 'i te 22 'ô fepuare tae atu 'i te 1 'ô mâtî, faataahia nô te huiraatira 'ê te feiâ toro'a.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Te tuhaa faataahia nô Porinetia 100 metera tuea hamani hoho'a vaahia 'i reira te faa'iteraa tao'a rau nô te fenua atu nei. Faa'iteraa teie turuhia 'e te Peretiteni 'ô te Fenua, te faaterehau 'o te faa'apu 'e te turu moni 'â te piha faa'apu 'e te tautai.

Te mau tao'a faa'itehia : te mono'i, te vanira nô Tahiti, te 'ava tô, te mâa hâmani 'e te vai atu ra mau tao'a rii nia nô te fenua nei, nâ reira te faatianiraa 'i tô tâtou mau motu nâ roto 'i teie mau tao'a rii nô Porinetia.

Te tia'ihia nei 'e rave rahi tauatini taata nô te roaraa 'e 9 mahana. Taa'ê atu te tamatamataraa mâa, te mau faa'ana'anataeraa 'ori, 'ê rave rahi faateiteiraa fenua 'i faaineinehia, 'e faaô ato'ahia tâ tâtou mau hotu 'i roto 'i te mau tata'uraa mai te meri, te 'ava tô 'e te vanira.

'Ô tei turu 'i teie faanahoraa : te Peretiteniraa, te faatereraahau 'ô te faa'apu 'e Air Tahiti Nui, nâ reira te hâpiiraa faa'apu 'ô 'Opunohu 'e te Fare Fetii, 'e te tahi mau taiete tivira.

Tauturu moni nô te hoo mai 'i te hô'ê TEPSCAN nâ te fare ma'i

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'e 335 120 690 toata nô te fatu mai te fare ma'i rahi 'i te hô'ê mâtini h'io'po'a tino ma'i 'o te piihia te TEPSCAN.

'E aniraa tauturu teie nô te fatu mai 'i te TEP SCAN haamanahia 'e te tomite pairati 'i te 14 'ô atopa ra 'i rotopu 'i te Hau nui 'e te Hau fenua, tei ni'a 'i te faito moni ra 'e 589 000 000 toata tuha 'âfa te Hau nui te tahi 'âfa nâ te Fenua.

'E faa'ohipahia teie TEP SCAN 'i te mau 'ava'e mâtâmua 'o 2021.

Te afata pâruru taa'ê nô te faatuhaaraa 'a te mau 'orometua 'o te mau fâroo 'e te mau mero taatiraa etaretia

'E 'opuaraa ture 'e 'iriti ra 'i te neheneheraa 'i te mau 'orometua 'etaretia te mau mero taatiraa fâroo, 'e faaô 'i roto 'i te 'afata pâruru hinaaro taa'êhia 'e râtou iho nô te 'afata faatuhaaraa.

Nô te mau fâroo nei, 'e faaotiraa 'ia nô te rahiraa râtou 'e 60 taata.

'E faatororaa teie faaotiraa nô râtou 'o tei 'ore na 'e pâpûraa 'i te fana'o 'i te moni faatuhaa, 'inaha 'aita râtou 'i roto 'i te 'âpaparaa 'o te feiâ rave 'ohipa tamau e'ere ato'a 'i te feiâ pâtana 'o te nehenehe 'e ô 'i roto 'i te faanahoraa.

Taa'ê atu 'i te feiâ faa'apu, faa'amu animara, rima'î, taata tapihoo 'e te mau fatu taiete, te ô 'âpî mai 'i roto 'i te 'afata pâruru hinaarohia 'o te faatuhaaraa tei roto râtou 'i te 'aufauraa ta'ipiti 'o te huihui fatu 'ohipa 'e te feiâ rave 'ohipa 'i â au 'i te faauerua mana 'e vai nei.

'E pâhonoraa teie 'i te hinaaro 'e tia'ihia nei nô te pâruru ruhiruhiâ 'e te 'apee noa nei â 'i te pâruru totiare nô te taato'araa. 'E nehenehe atura ia 'i te feiâ 'aita 'i tapurahia 'i roto 'i te afata moni ru'au, no te mea 'ua fâna'o noa na râtou 'i te moni 'ava'e, 'e fatu ia râtou 'i te pâruru ma'i 'eiaha râ 'i roto 'i te mau tauturu faataahia nô te feiâ oraraa hepohepo 'o te 'ore roa 'e nehenehe 'e huihui, 'e haaputu 'a fâna'o atu ai 'i te moni faatuhaaraa.

-0-0-0-0-0-

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00